

การแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศในประเทศไทย

พนิตนันท์ บุญพามี *

การแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดในประเทศไทย มีอยู่ในวงจำกัด ไม่มี การปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายและสม่ำเสมอเหมือนในต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะกระทำกันใน ห้องสมุดขนาดใหญ่ ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ ในห้องสมุดสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุด- กลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา (เพชรสมร เพ็ญเพียร, 2521) ห้องสมุดเฉพาะต่างๆ เช่น ห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ศูนย์บริการเอกสารการ วิจัยแห่งประเทศไทย ศูนย์เอกสารทางหลวงเอเชีย เป็นต้น (วรรณุช มานะวินิชย์, 2533) ทั้งนี้ เพราะการดำเนินงานแลกเปลี่ยนมีปัญหาต่างๆ มากมาย ได้แก่

1. ห้องสมุดไม่มีทรัพยากรที่จะนำไปแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดอื่น
2. ห้องสมุดขาดแคลนบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง หรือมีผู้รับผิดชอบที่ ปฏิบัติงานได้เป็นบางเวลาเท่านั้น
3. ปัญหาการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารของบุคลากรในการแลกเปลี่ยน
4. ไม่มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศภายในประเทศ
5. การขาดแคลนงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงาน
6. การขาดคู่มือทางบรรณานุกรมของทรัพยากรสารสนเทศที่สมบูรณ์ และทันสมัยของ ห้องสมุดและหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ห้องสมุดไม่มีโอกาสทราบข้อมูล เกี่ยวกับแหล่งที่มีทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการแลกเปลี่ยน
7. ในบางครั้ง ทรัพยากรห้องสมุดที่มีผู้มาเสนอขอแลกเปลี่ยนไม่อยู่ในความสนใจ หรือ ไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ห้องสมุด
8. ห้องสมุดไม่มีสถานที่จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ
9. ราคาของทรัพยากรสารสนเทศที่นำมาแลกเปลี่ยนไม่สมดุลง่ายนัก
10. ห้องสมุดไม่ดำเนินการโครงการแลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะนโยบายของผู้บริหารในขณะนั้น
11. ห้องสมุดได้รับทรัพยากรสารสนเทศจากการแลกเปลี่ยนล่าช้า

* บรรณารักษ์ ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12. วิธีการแลกเปลี่ยนไม่ใช่วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศหลักของห้องสมุด จึงมักไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของไทยส่วนใหญ่มักจัดหน่วยงานการแลกเปลี่ยนรวมอยู่กับการรับบริจาคทรัพยากรห้องสมุด โดยเป็นงานย่อยขึ้นอยู่กับงานจัดหาทรัพยากรห้องสมุด มีบรรณารักษ์ จำนวน 1 คน รับผิดชอบปฏิบัติงานเป็นบางเวลา และมีบุคลากรอื่น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด พนักงานธุรการ พนักงานพิมพ์ดีด ช่วยปฏิบัติงานบางเวลา ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นหอสมุดกลางจะมีนโยบายการแลกเปลี่ยนเป็นลายลักษณ์อักษร ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนใหญ่ ยังไม่มีนโยบายการแลกเปลี่ยนเป็นลายลักษณ์อักษร คือจะพิจารณาตามความเหมาะสมในการ แลกเปลี่ยนแต่ละครั้ง

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้แลกเปลี่ยน ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยผลิต ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ (ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537) ทรัพยากรฉบับซ้ำ ทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับบริจาค และทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดจำหน่ายออก (เพชรสมร เพ็ญเพียร, 2521)

ทรัพยากรสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยผลิตและห้องสมุดนำมาใช้แลกเปลี่ยน คือ ผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย หนังสือที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัย บางแห่งใช้วารสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมาแลกเปลี่ยน สาขาวิชาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้แลกเปลี่ยน หอสมุดกลางใช้ทรัพยากรสารสนเทศในสาขาวิชาเรื่องทั่วไปแลกเปลี่ยน ขณะที่ห้องสมุดคณะ/สถาบันส่วนมากใช้ทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา(ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหอสมุดกลางมีขอบเขตการให้บริการที่กว้างขวาง ทั้งจำนวนผู้ใช้บริการ ประเภททรัพยากร และสาขาวิชาที่ให้บริการ และส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทย ทรัพยากรที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนก็มี 3 ประเภทเช่นกัน แต่มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศกับห้องสมุดในต่างประเทศ ถ้าเป็นหอสมุดกลาง มักจะแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานในทวีปอเมริกาเหนือ ส่วนห้องสมุดระดับคณะ/สถาบัน มักจะแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดหรือหน่วยงานในทวีปเอเชีย (ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537)

บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมักพิจารณาใช้เกณฑ์การแลกเปลี่ยนแล้วแต่ความเหมาะสมของการแลกเปลี่ยนแต่ละครั้ง ส่วนมากมักจะใช้วิธีการแลกเปลี่ยนโดยตรงระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุด หรือระหว่างห้องสมุดกับหน่วยงานต่างๆ แต่ละแห่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการไม่มีหน่วยงานทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนภายในประเทศ ซึ่งจะเป็นตัวแทนในการติดต่อ รวมทั้งการติดต่อผ่านศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนในต่างประเทศ อาจต้องใช้เวลามากกว่าการติดต่อโดยตรง (ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537)

สำหรับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานแลกเปลี่ยน ห้องสมุดมักจะทราบถึงแหล่งที่มีทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการแลกเปลี่ยนจากการแจ้งให้ทราบ และการเชิญชวนจากห้องสมุดหรือ

หน่วยงานที่ต้องการแลกเปลี่ยนด้วย (ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537) ห้องสมุดส่วนใหญ่จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดส่ง เฉพาะการจัดส่งไปแลกเปลี่ยน คือ ต่างฝ่ายต่างรับผิดชอบค่าจัดส่งเอง และในบางครั้งทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน อาจมีค่ามากกว่าเงินที่เสียไป สำหรับค่าจัดส่งให้กับห้องสมุดอีกฝ่ายหนึ่ง

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ จะใช้วิธีการคัดเลือกจากรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับการแลกเปลี่ยน ที่ห้องสมุดหรือหน่วยงานต่างๆ ส่งมาให้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีนี้เป็นวิธีที่สะดวก ประหยัดเวลา และบุคลากรในการปฏิบัติงานมากกว่าวิธีอื่นๆ เมื่อตัดสินใจแลกเปลี่ยนแล้ว ห้องสมุดมักจะใช้วิธีการจัดส่งทางไปรษณีย์ ถ้าเป็นห้องสมุดในประเทศ มักจะใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ถ้าเป็นการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ จะใช้เวลาประมาณ 3-6 เดือน (ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537) ในกรณีที่ได้รับทรัพยากรสารสนเทศล่าช้า ห้องสมุดก็มักจะไม่ทวงถาม เพราะแต่ละแห่งต่างเข้าใจถึงสภาพการณ์ของการแลกเปลี่ยนว่า ห้องสมุดอาจไม่มีทรัพยากรสารสนเทศตามรายการที่ต้องการ หรือหมดไปแล้ว ถ้ามีการทวงถาม ก็มักกระทำเมื่อระยะเวลาล่วงเลยไปแล้ว 3 เดือน และก็มักได้รับตามที่ทวงถามเป็นส่วนมาก

ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดเก็บหลักฐานสถานที่ติดต่อของห้องสมุดหรือหน่วยงานคู่สัญญา หลักฐานการจัดส่งเพื่อการแลกเปลี่ยน และหลักฐานการได้รับจากการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญที่ต้องใช้ในการติดต่อแลกเปลี่ยนแต่ละครั้ง และง่ายต่อการจัดเก็บ คือ อาจจัดเก็บโดยใช้สำเนาจดหมายที่ใช้ติดต่อ ทำให้ไม่เสียเวลาในการปฏิบัติงาน

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดงานแลกเปลี่ยนและบริจาครวมอยู่ด้วยกัน เป็นงานหนึ่งในฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีภาระหน้าที่สำคัญในการติดต่อขอรับบริจาคและแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ทุกประเภท ทั้งหนังสือ และวารสารจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ หอสมุดกลางได้กำหนดนโยบายการแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ ไว้ ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานภายในประเทศ ปัจจุบัน หอสมุดกลางได้ดำเนินการติดต่อขอแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 20 แห่ง โดยทำจดหมายเชิญชวนไปยังห้องสมุดต่างๆ ให้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการแลกเปลี่ยนและเงื่อนไขเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ พร้อมกับแนบรายชื่อสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยนและแบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการ

เมื่อหอสมุดกลางได้รับแบบตอบรับคืน บรรณารักษ์จะพิจารณาคัดเลือกสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดแต่ละแห่งแจ้งเพื่อแลกเปลี่ยน และจัดส่งสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยนให้ห้องสมุดต่างๆ ทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งทำจดหมายแจ้งโดยระบุสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดกลางต้องการแลกเปลี่ยนด้วย ขณะเดียวกันจะจัดเก็บหลักฐานการติดต่อ แยกเป็นแฟ้มตามชื่อของห้องสมุด เพื่อความสะดวกในการติดต่อ

2. การแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานในต่างประเทศ หอสมุดกลางได้รับจดหมายเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนจากหน่วยงานต่างประเทศหลายแห่ง เช่น

Institute of Southeast Asian Studies, Singapore

The International Institute for Buddhist Studies

The Library of Congress

National Centre for Science Information Systems, Japan

National Central Library, Taiwan เป็นต้น

หน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว จะแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน ได้แก่ ประเภทสิ่งพิมพ์ สาขาวิชาที่สนใจ และบางครั้งก็ส่งรายชื่อสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยนให้คัดเลือกด้วย หอสมุดกลางจึงต้องสำรวจสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจไว้แลกเปลี่ยน โดยเฉพาะฉบับที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น หนังสือเกี่ยวกับประเทศไทย พุทธศาสนา หลักสูตรมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ในห้องสมุดโรงเรียนของไทยโดยทั่วไปไม่นิยมทำการแลกเปลี่ยนอาจเป็นเพราะโรงเรียนมีทรัพยากรสารสนเทศไม่มากนัก และมีงบประมาณจำกัด ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างห้องสมุด (กุหลาบ บันลายนาค, 2537) เช่นเดียวกับห้องสมุดประชาชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ตัวอย่างจดหมายเชิญชวนเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์
รายชื่อสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยน
แบบตอบรับสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลางสถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

กรกฎาคม 2540

เรื่อง แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์

เรื่อง หัวหน้าฝ่ายพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยน ครั้งที่ 1/2540

ด้วยหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความประสงค์ จะเชิญชวนท่านเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันและ ประหยัดงบประมาณการจัดซื้อหนังสือ โดยหอสมุดกลางใคร่ขอเรียนให้ทราบเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้

1. สิ่งพิมพ์ที่จะใช้แลกเปลี่ยนจะต้องเป็นสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยหน่วยงานหรือ มหาวิทยาลัยที่ท่านสังกัด
2. เป็นการแลกเปลี่ยนเล่มต่อเล่ม โดยสิ่งพิมพ์นั้นต้องมีคุณค่าใกล้เคียงกัน เช่น งานวิจัยกับงานวิจัย หรือ วิทยานิพนธ์ หรือ รายงานการสัมมนา เป็นต้น
3. ในการพิจารณาแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ หอสมุดกลางจะพิจารณาเลือกสิ่งพิมพ์ที่ ต้องการเป็นสำคัญ หากสิ่งพิมพ์ของท่านไม่ตรงกับความต้องการ หอสมุดกลางจะพิจารณา สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอื่นต่อไป

พร้อมกันนี้ หอสมุดกลางได้แนบรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องการแลกเปลี่ยนกับท่านมา ด้วยเพื่อพิจารณาหากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อ นางพนิตนันท์ บุญพามี โทร. 2182921 - 23 หอสมุดกลางหวังว่าจักได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีเช่นเคย

ขอแสดงความนับถือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(นางวงศ์สว่าง เชาว์ชุตติ)

หัวหน้าฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการ

ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ หอสมุดกลาง

โทร. 2182921 - 23

โทรสาร 215 - 3617

รายชื่อสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยน ครั้งที่ 1/2540
ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรม จรรยาแห่งวิชาชีพครู. โดย สมณอมรวิวัฒน์ และคณะ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [2536]. 164 หน้า.
2. กลยุทธ์บริการพยาบาลเพื่อคุณภาพและความพึงพอใจในยุคแข่งขัน. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. 149 หน้า.
3. การถ่ายปัสสาวะผิดปกติและการรักษา. โดย พิชัย บุญยะรัตเวช. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. 391 หน้า.
4. การปฐมพยาบาล. โดย วิรัตน์ ศรีนพคุณ และศรี ศรีนพคุณ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. 185 หน้า.
5. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : เสริมสร้างสมรรถนะไทยในประชาคมโลก ก้าวมันทันโลก (ปาฐกถาสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร ฯ ครั้งที่ 3). โดย สิปปนนท์ เกตุทัต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. 38 หน้า.
6. ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก. โดย ปรีชา ช่างขวัญยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. 144 หน้า.
7. คู่มือครูประจำชั้นระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. 177 หน้า.
8. คู่มือแหล่งทุนและรางวัล. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. 50 หน้า.
9. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและเทคโนโลยีขนบต. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาขนบต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. 125 หน้า.

แบบตอบรับสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยน ครั้งที่ 1/2540
 ฝ่ายพัฒนารักษาการสารสนเทศ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย
 กำหนดส่งภายในวันที่.....

โปรดวงกลมล้อมรอบหมายเลขของสิ่งพิมพ์ที่ท่านประสงค์จะแลกเปลี่ยน

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27

รายชื่อสิ่งพิมพ์ของท่านที่จะส่งเพื่อแลกเปลี่ยน (ครั้งที่ 1/2540)

ชื่อห้องสมุด.....

ที่อยู่.....

วันที่.....

บรรณานุกรม

- กุหลาบ บันลายนาค. การปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน. การจัดและการบริหารงานห้องสมุด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2522.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2527.
- ประยงค์ พัฒนากิจจำรูญ. การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด : การเลือก การจัดหาหนังสือและวัสดุ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- เพชรสมร เพ็ญเพียร. การบริหารงานด้านเทคนิคของห้องสมุดวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- พูลสุข ศรีภิรมย์. การจัดหาหนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- ยุพิน เหมือนสร้อย. การจัดหาหนังสือและวัสดุได้เปล่า. ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง 11,3 (พ.ย.-ธ.ค.31, ม.ค. 32) : 55-59.
- เรืองสิริ ศรีสละ. แนวโน้มการเพิ่มอัตราค่าบอกรับวารสาร. ข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 6,3 (พ.ค.-มิ.ย. 33) : 19-20.
- วรรณช มานะวนิชย์. การจัดหาหนังสือ. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ 13311 หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- ศรีทอง สีหาพงศ์. เทคนิคการบริหารงานห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2516.
- ศรีสุภา สายสัมพันธ์. การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- เสริมศรี เจริญผล. งานเทคนิคของห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.

- Barker, Joseph W. A Case for exchange : the experience of the University of California, Berkeley. Serials Review 12,1(Spring 1986) : 63-73.
- Broadus, Robert N. Selected materials for libraries. 2nd ed. New York : H.W. Wilson, 1981.
- Gorman, G.E. and B.R. Howes. Collection development for libraries. London : Bowker-Saur, c1989.
- Lane, Alfred H. Gifts and exchange manual. London : Aldnych Press, 1980.
- McKinley, Margaret. The Exchange program at UCLA : 1932 through 1986. Serials Review 12,3 (Spring 1986) : 75-80.
- Magrill, Rose Mary and John Corbin. Acquisition management and collection development in libraries. 2nd ed. Chicago : American Library Association, 1989.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย